

POWIAT
STALOWOWOLSKI

USTALANIE

POZIOMU POTRZEBY WSPARCIA

Informator opracowany przez Fundację „Masz prawo” z siedzibą w Tarnobrzegu jako zadanie publiczne zlecone i sfinansowane ze środków otrzymanych od Powiatu Stalowowolskiego w ramach edukacji prawnej, o której mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. 2015 poz. 1255 z późniejszymi zmianami), w związku z realizacją zadania prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w Powiecie Stalowowolskim w 2023 roku.

TARNOBRZEG 2023

Uzyskanie ustalenia poziomu potrzeby wsparcia jest kluczowe dlatego, że to ocena poziomu potrzeby wsparcia zadecyduje zarówno o przyznaniu samego prawa do świadczenia wspierającego dla osób, które ukończyły 18 lat jak i jego wysokości. Otrzymanie decyzji o poziomie potrzeby wsparcia nie jest obowiązkowe dla osób z niepełnosprawnością. Tylko osoby zainteresowane otrzymaniem świadczenia wspierającego będą musiały uzyskać taką decyzję. Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. poz. 1429) wchodzi w życie w dniu 1 stycznia 2024 r. z pewnymi wyjątkami. Od tego dnia o świadczenie będą mogli się starać osoby z potrzebą najwyższego wsparcia i z jak najwyższą liczbą punktów w skali oceny potrzeby poziomu wsparcia. Osoby zaś, które uzyskają od 78 do 86 punktów w skali oceny potrzeby wsparcia będą mogły pobierać świadczenie od dnia 1 stycznia 2025 r., a osoby z punktami od 70 do 77 od dnia 1 stycznia 2026 r. Chyba że, dotyczy to obu ostatnich grup, ich opiekun pobiera świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy i z niego zrezygnuje, wtedy również będą mogły pobierać świadczenie wspierające od dnia 1 stycznia 2024 r.

Aktem prawnym regulującym system i zasady ustalania poziomu potrzeby wsparcia jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 1997 nr 123 poz. 776 z późn. zm.) – zwana dalej ustawą. To tenże system ustalania poziomu potrzeby wsparcia będzie przedmiotem niniejszego opracowania.

I. USTALANIE POZIOMU POTRZEBY WSPARCIA.

POTRZEBA WSPARCIA.

Potrzeba wsparcia to **następstwo braku lub utraty autonomii fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej.**

USTALENIE POTRZEBY WSPARCIA I JEJ POZIOMU.

Potrzebę wsparcia ustala się osobom:

1. których niepełnosprawność została potwierdzona **orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności** (znacznego, umiarkowanego albo lekkiego);
2. posiadającym **orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych**, ustalone na podstawie odpowiednich przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 1998 nr 162 poz. 1118 z późn. zm.):
  - a) o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji (art. 12 ust. 2 i art.13 ust.5),
  - b) o niezdolności do samodzielnej egzystencji (art.13 ust.5),

- c) o całkowitej niezdolności do pracy (art. 12 ust. 2),
  - d) o częściowej niezdolności do pracy oraz celowości przekwalifikowania (art. 12 ust. 3 i art. 119 ust. 2 i 3);
3. które przed dniem 1 stycznia 1998 roku, zostały **zaliczone do jednej z grup inwalidów (I, II albo III)**, a orzeczenie przed tą datą nie utraciło mocy;
  4. o **stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym**.

Przy ustaleniu potrzeby wsparcia bierze się pod uwagę:

1. **zdolność osoby do samodzielnego wykonywania określonych czynności, związanych z obszarami codziennego funkcjonowania**, adekwatnie do wieku oraz niepełnosprawności fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej, oraz
2. **rodzaj wymaganego wsparcia**, z uwzględnieniem czasu niezbędnego do jej wykonania oraz konieczności wsparcia przez inną osobę lub technologię wspomagającą, mającą na celu zapewnienie zwiększenia lub utrzymania niezależności osoby niepełnosprawnej.

Poziom potrzeby wsparcia ustala się w wartościach punktowych w skali od 0 do 100.

Ustalenia poziomu potrzeby wsparcia dokonuje się:

1. na podstawie **obserwacji, wywiadu bezpośredniego oraz oceny funkcjonowania** osoby ubiegającej się o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia, oraz
2. przy zastosowaniu **formularza w zakresie ustalania poziomu potrzeby wsparcia** dla osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności, oraz
3. na podstawie informacji wskazanych w **kwestionariuszu samooceny trudności w zakresie wykonywania czynności związanych z funkcjonowaniem**, którego wzór określi minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w drodze rozporządzenia;
4. za zgodą osoby ubiegającej się o ustalenie poziomu potrzeby wsparcia **w miejscu jej stałego pobytu**, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i 1394), na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, albo

5. **w siedzibie wojewódzkiego zespołu** do spraw orzekania o niepełnosprawności albo **w miejscu przez niego wyznaczonym**, spełniającym warunki, o których mowa w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240).

II. POSTĘPOWANIE W SPAWIE WYDANIA DECYZJI.

WYSTĄPIENIE Z WNIOSKIEM.

Aby uzyskać decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia należy złożyć stosowny wniosek do **wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności**, właściwego miejscowo według:

1. **miejsca stałego pobytu** w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności (pobytem stałym jest zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego przebywania);
2. **miejsca pobytu**, w przypadku osób: bezdomnych, przebywających poza miejscem stałego pobytu ponad dwa miesiące ze względów zdrowotnych lub rodzinnych, przebywających w zakładach karnych i poprawczych, przebywających w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej.

Kolejna decyzja ustalająca poziom potrzeby wsparcia, może zostać wydana na wniosek złożony **nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu ważności posiadanej decyzji**, przy uwzględnieniu, że w przypadku **zmiany**:

1. zdolności do samodzielnego wykonywania określonych czynności związanych z codziennym funkcjonowaniem oraz
2. rodzaju wymaganego wsparcia,

- osoba, w stosunku do której została wydana decyzja ustalająca poziom potrzeby wsparcia, może **w każdym czasie wystąpić z wnioskiem o wydanie nowej decyzji**, przy czym wydanie takiej nowej decyzji powoduje **uchylenie, z dniem jej wydania, decyzji dotychczasowej**, a w przypadku gdy wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia **nie zostanie rozpatrzony w okresie zaliczenia osoby do osób niepełnosprawnych** wojewódzki zespół **umarza postępowanie** o wydanie decyzji.

Wystąpić z wnioskiem może:

1. **osoba o której mowa w pkt. I niniejszego opracowania**, a więc posiadająca już jedno z orzeczeń tam wskazanych (zwana dalej także osobą zainteresowaną) – **samodzielnie lub przez osobę upoważnioną do reprezentowania pełnoletniej osoby niepełnosprawnej**, a w przypadku gdy nie ma pełnej zdolności do

czynności prawnych ze względu na ubezwłasnowolnienie częściowe albo całkowite taki wniosek może złożyć za nią **przedstawiciel ustawowy, to jest ustanowiony orzeczeniem sądu opiekun albo kurator**, przy czym kurator osoby niepełnosprawnej ustanowiony na podstawie art. 183 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 1964 nr 9 poz. 59 z późn. zm.) nie jest jej przedstawicielem ustawowym, ponieważ zachowuje ona pełną zdolność do czynności prawnych i może z własnej woli podejmować czynności, jakie uzna za właściwe (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 1995 r., sygn. akt: III CRN 22/95);

2. **ośrodek pomocy społecznej (centrum usług społecznych** w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych), dotyczącym osoby, o której mowa powyżej, **za zgodą** tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego.

Wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, składa się w postaci:

1. **elektronicznej** za pomocą systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego albo
2. **papierowej** (wniosek w tej postaci, może zostać złożony za pośrednictwem powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, który przekazuje go do wojewódzkiego zespołu nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku).

Wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia można złożyć wraz z wnioskiem o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Wojewódzki zespół:

1. **zawiesza postępowanie** o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia do dnia, gdy wydane przez właściwy organ orzeczenie o **zaliczeniu** do stopnia niepełnosprawności stanie się ostateczne;
2. **umarza postępowanie** o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, gdy wydane przez właściwy organ orzeczenie o **niezaliczeniu** do stopnia niepełnosprawności stanie się ostateczne.

Do wniosku o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia należy dołączyć wypełniony kwestionariusz samooceny trudności w zakresie wykonywania czynności związanych z funkcjonowaniem (wzór określi minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w drodze rozporządzenia), który służy dokonaniu samooceny przez osobę ubiegającą się o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby

wsparcia w zakresie ograniczenia lub utraty jej autonomii fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej w wykonywaniu określonych czynności, związanych z obszarami codziennego funkcjonowania, z uwzględnieniem oceny poszczególnych czynności wyrażonych w wartościach punktowych, oraz wskazaniem oczekiwanego wsparcia i jego częstotliwości.

ROZPATRZENIE WNIOSKU I WYDANIE DECYZJI.

Wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia rozpatruje co najmniej **dwuosobowy skład** ustalający poziom potrzeby wsparcia, w terminie **nie dłuższym niż 3 miesiące** od dnia wpływu do wojewódzkiego zespołu.

Zawiadomienie o terminie i miejscu ustalenia poziomu potrzeby wsparcia **doręcza się** (za zwrotnym potwierdzeniem odbioru) osobie zainteresowanej, jej przedstawicielowi ustawowemu albo osobie upoważnionej do reprezentowania pełnoletniej osoby niepełnosprawnej **nie później niż 7 dni** przed dniem wyznaczonego terminu.

Zawiadomienie może być dokonane - w uzasadnionych przypadkach lub na wniosek osoby zainteresowanej – również **telefonicznie albo za pośrednictwem wiadomości tekstowej albo za pośrednictwem poczty elektronicznej albo za pomocą systemu teleinformatycznego**, przy czym powoduje skutki prawne, gdy nie ma wątpliwości, że dotarło ono do osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo osoby upoważnionej do reprezentowania pełnoletniej osoby niepełnosprawnej we właściwej treści i w odpowiednim terminie (z zawiadomienia telefonicznego sporządza się notatkę).

Nieobecność osoby zainteresowanej w miejscu i terminie ustalenia poziomu potrzeby wsparcia wyznaczonym przez wojewódzki zespół w zawiadomieniu, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpoznania. W przypadku gdy nieobecność została usprawiedliwiona ważnymi przyczynami lub zdarzeniami losowymi, zgłoszonymi przez osobę zainteresowaną **w terminie 14 dni od dnia wyznaczonego terminu** ustalenia poziomu potrzeby wsparcia, wojewódzki zespół:

1. wyznacza nowy termin ustalenia poziomu potrzeby wsparcia – w przypadku uznania usprawiedliwienia osoby zainteresowanej za uzasadnione;
2. pozostawia sprawę bez rozpoznania – w przypadku nieuznania usprawiedliwienia osoby zainteresowanej za uzasadnione.

W decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, ustala się ten poziom w wartościach punktowych w skali od 0 do 100, z uwzględnieniem **wartości punktowych ustalonych dla każdej czynności związanej z obszarami codziennego funkcjonowania**, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 31 października 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia (Dz.U. 2023 poz. 2581), takich jak:

1. zmiana pozycji ciała;
2. poruszanie się w znanym środowisku;
3. poruszanie się w nieznanym środowisku;
4. sięganie, chwytanie i manipulowanie przedmiotami użytkowymi;
5. przemieszczanie się środkami transportu;
6. klasyfikacja docierających bodźców;
7. przekazywanie informacji innym osobom;
8. prowadzenie rozmowy;
9. opanowanie nowej umiejętności praktycznej;
10. koncentrowanie się na czynności;
11. korzystanie z urządzeń i technologii informacyjno-komunikacyjnych;
12. mycie i osuszanie całego ciała;
13. mycie i osuszanie rąk i twarzy;
14. pielęgnowanie poszczególnych części ciała;
15. troska o własne zdrowie;
16. korzystanie z toalety;
17. ubieranie się;
18. jedzenie i picie;
19. stosowanie zalecanych środków terapeutycznych;
20. realizowanie wyborów i decyzji;
21. pozostawanie w domu samemu;
22. nawiązywanie kontaktów;
23. kontrolowanie własnych zachowań i emocji;
24. utrzymywanie kontaktów z bliskimi;
25. tworzenie bliskich relacji z innymi osobami;
26. kupowanie artykułów codziennej potrzeby;
27. przygotowywanie posiłków;
28. dbanie o dom, ubrania i obuwie;
29. dokonywanie transakcji finansowych;
30. rekreacja i organizacja czasu wolnego;
31. załatwianie spraw urzędowych;
32. realizowanie dziennego rozkładu zajęć.

Decyzję wydaje się na **okres, na który osoba została zaliczona do osób niepełnosprawnych** na podstawie ostatecznego orzeczenia, ustalającego stopień niepełnosprawności, albo orzeczenia, o którym mowa w pkt.I niniejszego opracowania (jednego z orzeczeń tam wskazanych), jednakże **na okres nie dłuższy niż 7 lat**.

W przypadku wydania **kolejnej decyzji**, na wniosek złożony **nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu ważności posiadanej decyzji**, poziom potrzeby wsparcia ustala się **od dnia następującego po dniu upływu terminu ważności dotychczasowej decyzji**.

Decyzje podpisuje skład ustalający poziom potrzeby wsparcia. Od decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia przysługuje **wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do wojewódzkiego zespołu składany w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.**

Nieobecność osoby zainteresowanej w miejscu wyznaczonym przez wojewódzki zespół w zawiadomieniu, w terminie ustalenia poziomu potrzeby wsparcia, **w postępowaniu o ponowne rozpatrzenie sprawy**, skutkuje **pozostawieniem sprawy bez rozpoznania**. W przypadku gdy taka nieobecność została usprawiedliwiona ważnymi przyczynami lub zdarzeniami losowymi, zgłoszonymi przez osobę zainteresowaną w terminie 14 dni od dnia wyznaczonego terminu ustalenia poziomu potrzeby wsparcia, wojewódzki zespół:

1. wyznacza nowy termin ustalenia poziomu potrzeby wsparcia – w przypadku uznania usprawiedliwienia osoby zainteresowanej za uzasadnione;
2. pozostawia sprawę bez rozpoznania – w przypadku nieuznania usprawiedliwienia osoby zainteresowanej za uzasadnione.

W przypadku **zmiany lub uchylenia orzeczenia**, wojewódzki zespół **z urzędu odpowiednio zmienia lub uchyla**, w zakresie tej zmiany lub uchylenia, decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia. Decyzje takie podpisuje przewodniczący wojewódzkiego zespołu.

Z wnioskiem o wydanie **nowej decyzji** ustalającej poziom potrzeby wsparcia może wystąpić - **w każdym czasie** - osoba, w stosunku do której została wydana decyzja ustalająca poziom potrzeby wsparcia, w przypadku **zmiany**:

1. **zdolności do samodzielnego wykonywania określonych czynności związanych z codziennym funkcjonowaniem** oraz
2. **rodzaju wymaganego wsparcia,**

- przy czym wydanie takiej nowej decyzji powoduje **uchylenie, z dniem jej wydania, decyzji dotychczasowej**, zaś w przypadku gdy wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia **nie zostanie rozpatrzony w okresie zaliczenia osoby do osób niepełnosprawnych** wojewódzki zespół **umarza postępowanie** o wydanie decyzji.

ODWOŁANIE.

Od decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia wojewódzkiego zespołu przysługuje **odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, to jest Sądu Rejonowego Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**, właściwego miejscowo dla miejsca zamieszkania osoby odwołującej się.

Odwołanie wnosi się:

1. **na piśmie** do zespołu, który wydał decyzję, lub
2. **do protokołu sporządzonego przez ten zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji,**

- a wojewódzki zespół niezwłocznie, **nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia, w którym otrzymał odwołanie**, przekazuje je wraz z aktami sprawy do sądu, przy czym jeżeli zespół uzna odwołanie w całości za słuszne może zmienić lub uchylić zaskarżoną decyzję (w tym przypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu).

Osoba odwołująca się od decyzji może również wnieść odwołanie **do protokołu w sądzie właściwym do rozpoznania sprawy albo w sądzie właściwym dla swojego miejsca zamieszkania**. Sąd, do którego wniesiono odwołanie, niezwłocznie przekazuje protokół zespołowi, który wydał zaskarżoną decyzję, chyba że sąd ten jest właściwy do jego rozpoznania. W takim przypadku przewodniczący niezwłocznie zażąda akt sprawy i nada bieg odwołaniu, przesyłając odpis protokołu zespołowi, który wydał zaskarżoną decyzję.

Odwołanie powinno zawierać:

1. **oznaczenie zaskarżonej decyzji;**
2. **zwięzłe przytoczenie zarzutów oraz wniosków i ich uzasadnienie;**
3. **podpis** osoby odwołującej się od decyzji, albo przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika osoby odwołującej się od decyzji.

W sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji wojewódzkiego zespołu, sąd **nie orzeka co do istoty sprawy na podstawie nowych okoliczności wpływających na poziom potrzeby wsparcia, które powstały po dniu wniesienia odwołania od tej decyzji**. W tym przypadku sąd **uchyla decyzję, przekazuje sprawę do rozpoznania wojewódzkiemu zespołowi i umarza postępowanie**.

Strona wnosząca odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych zwolniona jest z mocy ustawy w całości od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.